

GÓRY RUMUNII

TOM II

James Roberts

przekład
Katarzyna Babicz
Paweł Kuligowski

Wydawnictwo Sklepu Podróżnika
Warszawa 2019

SPIS TREŚCI

Rozdział I Góry Rumunii	11
Jak korzystać z tej książki	13
Zakwaterowanie	14
Wędrówka z plecakiem	18
Trekkingi zorganizowane.....	19
Dojazd do Rumunii	20
Podróżowanie pociągiem.....	21
Autobusy, samochody i autostop	22
Pieniądze.....	25
Kiedy jechać	26
Gdzie jechać.....	29
Mapy turystyczne.....	31
Oznakowanie szlaków górskich.....	32
Co ze sobą zabrać	34
Wspinaczka	35
Jazda na rowerze.....	37
Rowerowe trasy górskie	40
Narciarstwo	41
Kolej wąskotorowa	43
Jedzenie i picie	44
Flora i fauna	49
Słowo przestrogi	49
Rozdział II Góry Maramureszu	53
Pasma na zachód od Alp Rodniańskich.....	54
Trasa 1: Trawers gór Igriș i Gutâi.....	56
Trasa 2: Z Ieud na przeł. Șetref przez Tibleș	58
Góry Rodniańskie.....	60
Trasa 3: Trawers Gór Rodniańskich	63
W dolinie Vaseru	69
Trasa 4: Z przystanku kolejki Catarama na przeł. Przystop	70
Trasa 5: Z osady Măcarlău do Băia Borșa	70
Góry Marmaroskie	71
Trasa 6: Szlakiem granicznym przez Góry Marmaroskie	71
Trasa 7: Wokół doliny Ruskowy	84

Rozdział III Wokół Vatry Dornei	91
Góry Suhard	91
Trasa 8: Z przeł. Rotunda do Vatry Dornei	92
Góry Bârgău	95
Trasa 9: Z wierzchołka Omu na przeł. Tihuța	95
Góry Rarău-Giumalău	97
Trasy 10a–10b: Z Câmpulung Moldovenesc do hotelu Rarău ..	99
Trasa 11: Z Vatry Dornei do schr. Giumalău	101
Trasa 12: Z Mestecăniș do schr. Giumalău	102
Rozdział IV Góry Kelimeńskie	103
Trasa 13: Z Dornișoary do Toplița.....	105
Trasa 14: Z Panaci do Gury Haitii	108
Rozdział V Mniej popularne pasma Karpat Wschodnich ...	113
Góry Ceahlău.....	113
Trasa 15: Przez masyw Ceahlău	115
Trasa 16: Ze schr. Dochia do wąwozu Bicaz	118
Trasa 17: Z przeł. Curmătura La Scaune na przeł. Blaj	118
Góry Hășmaș i Lacul Roșu	119
Trasa 18: Z wąwozu Bicaz do schr. Pietra Singuratică	121
Góry Harghita.....	123
Trasa 19: Przez góry Harghita	125
Góry Ciuc	126
Góry Bodoc	128
Góry Vrancea i Penteleu	129
Rozdział VI Monastery Bukowiny i Mołdawii	131
Trasa 20: Z Putny do Suczawicy	135
Trasa 21: Z Suczawicy do Mołdawicy	136
Trasa 22: Z Suczawicy do Arbore	140
Trasa 23: Z Mołdawicy do Arbore	142
Trasa 24: Z Arbore do Humor	143
Trasa 25: Z Humor do Worońca	144
Trasa 26: Z Worońca do monasteru Neamț	146
Monastery w okręgu Neamț	147
Trasa 27: Z monasteru Neamț do monasteru Secu	148
Trasa 28: Z Sihastrii do Agapii przez Sihlę	148
Trasa 29: Z Agapii do Văratca	149

Rozdział VII Góry Apuseni	151
Góry Gilău	154
Trasa 30: Z Klužu do przeł. Şaua Stetaua	155
Góry Trascău.....	160
Trasa 31: Z Sălciua do schr. Râmeţ	163
Trasa 32: Z Buru do schr. Râmeţ	164
Trasa 33: Ze schr. Râmeţ do Bucium	165
Trasa 34: Dojście z gór Trascău w góry Bihor	167
Rejon gór Bihor i Vlădeasa	168
Trasa 35: Z przeł. Şaua Vârtop na Găina i do Avram Iancu	168
Trasa 36: Ze Ştei do schr. Padiş	169
Trasy 37a–37b: Z Gârda de Sus do schr. Padiş	171
Trasa 38: Ze schr. Padiş do Stâna de Vale	174
Trasy 39a–39c: Warianty dalszej trasy ze Stâna de Vale	176
Trasa 40: Powrót ze schr. Vlădeasa do Bologi lub Huedin	178
Wybrana literatura	180
Wykaz schronisk	183
Wykaz map Karpat Rumuńskich	185
Słowniczek	188

Owce i ich pasterz w Górach Marmaroskich

ROZDZIAŁ II

GÓRY MARAMURESZU

Jeśli uznamy Rumunię za kraj dla podróżników-koneserów, to rejon **Maramuresz** będzie dla nich prawdziwym *crème de la crème*. Najwyższe pasmo tego rejonu to **Góry Rodniańskie** (również Alpy Rodniańskie; rum. Munții Rodnei, węg. Radnai-havasok). Leżą one w bocznym łańcuchu Karpat Wschodnich, rozciągającym się od głównego, ułożonego południkowo grzbietu karpackiego na zachód, w kierunku Węgier. Na wschodzie Góry Rodniańskie graniczą z Bukowiną. Serce rejonu Maramuresz stanowią dwie przepiękne doliny: Izy (rum. Izer lub Iza) i Vișeu, u których zbiegu leży miasto Syhot (albo Sygiel) Marmaroski (rum. Sighetu Marmației, węg. Máramarossziget). Na południe od miasta, w kierunku przeł. Gutâi, biegną doliny Coșeu i Mara. Do gór Maramureszu zaliczają się również **Góry Marmaroskie**, wznoszące się między dol. Vișeu a Ukrainą, oraz wulkaniczne pasma Oaș, Igniș, Gutâi, Lăpuș i Jibleș, leżące na zachód od Gór Rodniańskich. Niemal ze wszystkich stron otoczony górami, Maramuresz jest oddzielony od innych obszarów Rumunii, a właściwie od całej reszty świata. Administracyjny okręg Maramuresz, ze stolicą w Baia Mare (węg. Nagybánya, niem. Frauenbach), obejmuje również obszar po południowej stronie gór, ale właściwy Maramuresz, ze stolicą w Syhocie Marmaroskim, leży po stronie północnej. Rejon ten nigdy nie wchodził w skład Dacji – prowincji Imperium Rzymskiego. Kolejne najazdy omijały go, dzięki czemu to miejsce i jego ludność przez wieki nie ulegały obcym wpływom. Stąd, bardziej niż gdziekolwiek indziej w Rumunii, przywiązuje się tu dużą wagę do tradycyjnego sposobu życia. Pod względem atrakcyjności trudno znaleźć widoki piękniejsze niż krajobrazy dolin Izy i Vișeu.

Pierwszym znanym polskim zdobywcą najwyższego szczytu Alp Rodniańskich, Pietrosula, był Stanisław Staszic, który wszedł również na Ineul. O dokonanych przez niego pomiarach wysokości na tych wierzchołkach dowiadujemy się z epokowego dzieła „O ziemiorodztwie Karpatów i innych gór i równin Polski”, wydanego w Warszawie w 1815 r. Wbrew rozpowszechnionym opiniom nie jest pewne, czy w tutejszych górach bywał Wincenty Pol, któremu Ludwik Zejszner i Hugo Zapałowicz wypominali bałamutne i pełne sprzeczności relacje

zawarte w pracy „Rzut oka na północne stoki Karpat” z 1851 r. Zapałowicz był w górach Maramureszu co najmniej czterokrotnie. W 1880 r. przeszedł z Czarnohory przez Góry Marmaroskie w Alpy Rodniańskie, pozostałe wyprawy wzmiankował w swym obszernym studium geobotanicznym z 1897 r. Z wydanej dwa lata wcześniej we Lwowie pracy Antoniego Rehmana „Karpaty opisane pod względem fizyczno-geograficznym” dowiadujemy się, że i ten uczony był w Maramureszu wielokrotnie. Opisy fragmentów tutejszych gór pojawiły się w pierwszych polskich przewodnikach turystycznych Leopolda Wajgla, Henryka Hoffbauera i Włodzimierza Fiszera. Szczegółowe całościowe opisy znajdziemy w dwóch przewodnikowych pozycjach Mieczysława Orłowicza – „Karpaty Marmaroskie” z 1911 r. i „Przewodnik po Alpach Rodniańskich” z 1912 r. Stąd w nazewnictwie Gór Rodniańskich znajdziemy np. Wodospad Orłowicza na potoku Buhăescu (rum. Cascada lui Orlovic).

PASMA NA ZACHÓD OD ALP RODNIAŃSKICH

Przez znajdujące się na zach. od Gór Marmaroskich i Rodniańskich masywy (patrząc od zach. na wsch. – **Igniș, Gutâi, Lăpuș i Țibleș**) można odbyć fascynującą i dziką wędrówkę z Negrești Oaș ku pd. wsch., na przeł. Șetref, przez którą biegnie droga DN17C, łącząca Năsăud z dol. Izy. Po wsch. stronie przeł. Șetref szlak biegnie dalej w Góry Rodniańskie. Góry Gutâi, bardzo ciekawe i złożone pod względem geologicznym pasmo, są atrakcyjne również dla wspinaczy – na wsch. od przeł. Gutâi znajdują się turnie Igniș i Lespezi oraz szczególnie warta zobaczenia grań Creasta Cocoșului (Koguci Grzebień, 1428 m). Rezerwat geologiczny Creasta Cocoșului to również wspaniałe miejsce wycieczkowe – na pn. stronę rozciągają się zeń olśniewające widoki na przepiękną dol. Mara i odchodzące od niej boczne dolinki.

Baia Mare, stolica okręgu, znaczący ośrodek przemysłowy, administracyjny i kulturalny, położona jest po pd.-zach. stronie gór Gutâi. Miasto nie ma wiele do zaoferowania turystyce, choć poddane renowacji otoczenie dawnego rynku – Piața Libertății (Plac Wolności) i starówka są dość atrakcyjne.

Tuică produkowana w domu we wsi Moisei. Marmaroska wersja trunku znana jest pod nazwą horincă

Dojazd

Jeśli chcemy przejść góry Maramureszu z zach. na wsch. (zaczynając od Gór Ignis, a kończąc w Górach Rodniańskich), możemy na punkt startowy wybrać wioskę **Vama**, słynącą w całej Rumunii z wyrobów ceramicznych, lub położone od niej 4 km na pn. miasto **Negrești-Oaş** (węg. Avasfelsőfalu). Można dojechać tu drogą krajową DN19, wiodącą z Satu Mare w kierunku przeł. Huta. Po dwudniowym marszu przez góry w kierunku pd.-wsch. dotrzemy do położonego na **przeł. Gutâi** zajazdu Hanul Pinteazul.

W góry Gutâi można również dojechać: najpierw pociągami do Baia Mare, a następnie autobusem do dol. Valea Neagră. Z tej doliny biegnie zakosami droga przez las (12 km) do kompleksu turystycznego w **Izvoarele**.

Trasa 1

Trawers gór Igniș i Gutâi – 2 dni

Etap 1.1**Z Negrești-Oaș do Izvoarele przez szczyt Rotunda – 28 km**

Z **Negrești-Oaș** kierujemy się na wsch. wzdłuż drogi prowadzącej w górę dol. Tur. Podążając wzdłuż dawnej trasy kolei wąskotorowej po 5 km docieramy do leśnej chaty (po lewej), znajdującej się przy rozdrożu. Między rozchodzącymi się drózkami znajduje się dawny kamieniołom. Na tym rozwidleniu wybieramy lewą odnogę i idziemy na pn. wsch., po 500 m mijając odbicie w lewo. Po kolejnym 1,5 km dochodzimy do rozstaja. W prawo w górę prowadzi dol. Balotei. Trzymamy się lewego odgałęzienia, idąc teraz na pn. wsch., w górę dol. Blidarului. Na następnym rozstaju skręcamy z leśnej drogi w lewo i podążamy dnem doliny Buianului przez 1 km, licząc od skrzyżowania do dol. Balotei. Potem kierujemy się dokładnie na wsch., stromo w górę, pd. skłonem równoleżnikowego grzbietu. Po 4 km podejścia od leśnej drogi dochodzimy do przełęczy na polanie Buiana, poniżej szczytu **Buiana (1064 m)**. Wchodzimy tu na szlak oznakowany niebieskim trójkątem.

Z przełęczy kierujemy się na wsch., w dół do lasu. Po 500 m dochodzimy do drogi przy leśniczówce Sălătruc (drogą prowadzi szlak oznakowany niebieskim krzyżem). W tym miejscu, trzymając się niebieskich trójkątów, skręcamy na pn. wsch. i schodzimy między drzewami. Wkrótce zostawiamy oznakowaną ścieżkę i skręcamy w prawo, kierując się teraz na pd. wsch., ku dnu doliny. Potem wędrujemy na pd., przechodzimy przez potok, i idziemy dalej w górę nurtu, lewym brzegiem. Ścieżka podchodzi na polanę, z której na prawo biegną dwie ścieżki, pozwalające wrócić do Negrești-Oaș. Na kolejnej polanie, już na grzbiecie, dochodzimy do skrzyżowania szlaków. Skręcamy tu w lewo, na szlak słabo oznaczony czerwonym paskiem, i kierujemy się na pn. wsch., w kierunku oddalonych o 4 km wyniosłych, bliźniaczych szczytów Rotundy. Mimo kiepskiego oznakowania, ścieżka prowadząca wzdłuż grzbietu Dealu Roasa jest dobrze wydeptana. Po ok. 2,5 km wychodzimy z lasu i schodzimy na przełęcz, skąd w prawo biegnie ścieżka w dół, do końca leśnej drogi prowadzącej do jeziora zaporowego Firiza i dalej do Baia Mare. Trasa ta stanowi również wariant

dojścia do Izvoarele. My z przełęczy kierujemy się na wsch. Ścieżka prowadzi nas dokładnie na pn. od **Rotundy (1240 m)**, do skrzyżowania, gdzie nasz szlak przecina się z głównym szlakiem grzbietowym prowadzącym z przeł. Huta.

Grzbiet **Culmea Rotunda** biegnie łukiem na pd. wsch. Trzymamy się jego pn.-wsch. skłonu, idąc głównie lasem. Ścieżka skręca stopniowo na wsch. i dochodzi do przełęczy w lesie. Niecały kilometr dalej mijamy Stânelor (1161 m) wznoszący się po naszej prawej stronie. 4 km od Rotundy dochodzimy do skrzyżowania ścieżek na przełęczy. Stamtąd podchodzimy na wsch., po czym zaraz odbijamy w prawo, na pd. Po 1 km dochodzimy do terenowej drogi na kolejnej przełęczy – miejsca o nazwie Długa Polana (rum. Poiana Lungă, 1093 m). Przechodzimy przez drogę i kierujemy się na pd. wsch. zalesionym grzbietem. Mijamy jeziorko lezerul lui Dumitru (po prawej), a niespełna kilometr dalej drugie – Tăul lui Dumitru. Podchodzimy ścieżką na wsch. i dochodzimy do krzyżówki na kulminacji lesistego grzbietu biegnącego na pd. W tym miejscu skręcamy w prawo i wędrujemy wzdłuż grzbietu, a następnie wychodzimy spośród drzew i podchodzimy na szczyt **Pleşca Mare (1292 m)**. Stamtąd kierujemy się na pd. zach., stromo w dół i znów przez las przez ok. 1,5 km, aż dojdziemy do leśnej drogi. Skręcamy w nią w lewo i schodzimy na pd. dol. Stedea przez ok. 500 m, do skrzyżowania przy domku pracowników leśnych. W tym miejscu skręcamy z leśnej drogi w prawo i kierujemy się w górę na pd. zach. Po ok. 300 m dochodzimy do przełęczy, gdzie skręcamy w lewo i idziemy w górę lasem na pd., w kierunku turni Pietrele Lucii. Nasza ścieżka biegnie na zach. od nich, a dalej trawersuje zach. zbocze przebiegającego południkowo grzbietu. Mijamy szczyt Brezele (1253 m), a następnie schodzimy na pd. wsch. do leśnej drogi w dolinie. Skręcamy w nią w lewo i po ok. 1,5 km marszu docieramy do **Izvoarele**, gdzie na dużej górskiej polanie mieści się kompleks turystyczny (z hotelem Poiana Soarelui). Znajdziemy tam najwyżżej położone w Rumunii korty tenisowe i kolekcję drewnianych rzeźb z lat 80.